

Комунальний вищий навчальний заклад
«Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради
Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної
роботи Національної академії педагогічних наук України
Хмельницький обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка
Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної
освіти» Дніпропетровської обласної ради

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної
конференції

30 квітня 2026 року

Херсон

Редакційна колегія:

Голова:

Жорова Ірина Ярославівна – доктор педагогічних наук, професор, в. о. ректора, перший проректор Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Члени редакційної колегії:

Кохановська Олена Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки й менеджменту освіти Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Марецька Людмила Петрівна – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії й методики викладання навчальних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Стребна Ольга Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Дереш Валентина Станіславівна – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Романова Оксана Володимирівна – кандидат психологічних наук, завідувач кафедри педагогіки та психології дошкільної і початкової освіти Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. Анатолія Назаренка.

Т 33

Тенденції та перспективи розвитку сучасної освіти в Україні: Нова українська школа: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 квітня 2026 року, м. Херсон) / за ред. І. Я. Жорової, О. В. Кохановської, Л. П. Марецької, О. В. Стребної, В. С. Дереш, О. В. Романової Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2026. 463 с.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку сучасної освіти в Україні: Нова українська школа», у яких представлено результати наукових пошуків, практичних досліджень і педагогічних напрацювань з актуальних напрямів розвитку сучасної освіти в умовах реалізації концептуальних засад Нової української школи. У публікаціях авторів розглянуто теоретичні та практичні аспекти модернізації освітнього процесу, визначено ефективні стратегії подолання актуальних викликів у сфері дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. Значну увагу приділено впровадженню інноваційних педагогічних підходів, сучасних освітніх технологій, формуванню компетентісно орієнтованого освітнього середовища. Матеріали конференції становлять інтерес для магістрантів, аспірантів, докторантів, науковців, педагогічних працівників, методистів і студентів та можуть бути використані в дослідницькій, навчально-методичній і практичній діяльності.

УДК 37(477)

Статті подано в авторській редакції. Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

Зміст

Байназарова О. О. Кейс-метод як інструмент трансформації сучасного уроку технологій у компетентнісно орієнтоване середовище	8
Безена І. М., Ващенко М. І. Завершення реформи базового рівня середньої освіти: тенденції та перспективи.....	13
Березка С. В. Діагностико-корекційний супровід готовності дошкільників до шкільного навчання в діяльності психологічної служби	18
Берникова Т. Є. Гурток з навчання грамоти в системі взаємодії ЗДО та НУШ.....	22
Біла Л. В. Інноваційне мислення учнів: сучасні засоби формування.....	26
Бойко О. Є. Використання лепбуків як засіб активізації пізнавального інтересу дітей раннього віку.....	30
Болотникова Т. Г. Уроки фізичної культури як провідна форма фізкультурної освіти підлітків в умовах реформування освітньої системи України (з 1991 року).....	36
Вальховська М. П. Організація індивідуальної форми навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи.....	38
Васьківська Г. П. Інноваційні нейропрактики в інклюзивному освітньому середовищі Нової української школи.....	41
Вітвіцька В. М. Формування громадянських компетентностей учнів: змістові та методичні аспекти	44
Гаврилова К. Ю. Інноваційні підходи до організації безпечного освітнього простору: вітчизняний досвід та міжнародні протоколи цивільного захисту.....	49
Гаврилюк Г. М. Проектна діяльність як механізм інтеграції технологічної та гуманітарної освіти задля посилення національно-патріотичного виховання здобувачів освіти	51
Гаврилюк І. С. Розвиток критичного мислення на уроках технологій в Новій українській школі	57
Гаврилюк Т. В. Інноваційні підходи до організації навчання учнів початкової школи в умовах змішаного формату.....	63
Гайда В. Я. Сценарний підхід до організації освітнього процесу в цифровому освітньому середовищі в умовах реалізації Нової української школи	66
Гич Г. М. Націєцентричний складник уроків мистецької освітньої галузі.....	71
Гладишев В. В., Шуляр В. І. Книга з бібліотерапевтичного читання для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку «Хлопчик Іван в Ісландії» (морально-виховний потенціал)	74
Гопкало Ю. П. Психологічне партнерство педагогів і батьків у системі забезпечення безпечного освітнього середовища Нової української школи	77
Григор'єва Н. В. Профорієнтаційний потенціал предметів природничої освітньої галузі у контексті оновлення змісту сучасної шкільної освіти.....	80
Гринцевич О. В., Перепелка О. Г. Інтеграція виховної роботи та мовно-літературної освіти в умовах Нової української школи.....	86
Гринькова Н. М. Підтримка дітей з особливими освітніми потребами в Новій українській школі: теоретичні і практичні засади	88
Данилюк О. В. Формування соціо-ігрової компетентності старших дошкільників як чинник успішної адаптації до умов НУШ	93
Дереш В. С. Соціальний інтелект як запорука безпечного освітнього середовища.....	97
Димитренко Л. В., Коннова О. Г. Використання інноваційних технологій для створення ситуацій успіху на уроках англійської мови	100

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

Пододіменко І. І. Формування медіаграмотності здобувачів освіти засобами автентичного медіаконтенту на уроках англійської мови в умовах Нової української школи.....	286
Примакова В. В. Робота вчителя із забезпечення психолого-педагогічної підтримки учнів під час війни в Україні.....	289
Причина В. В. Освітня діяльність ліцею в умовах воєнного стану: виклики та досягнення	292
Рибалка В. В. Серце і душа як метапсихологічні доміанти психологічної та педагогічної освіти	297
Рідкоус О. В. Резильєнтність освітньої організації як новий управлінський тренд.....	302
Роздорожня В. В., Киричук Т. В. Формування позитивної самооцінки дошкільників засобами ігрової діяльності.....	308
Романова О. В. Формування Soft skills молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	313
Романовська А. І. Мовно-літературна освіта в НУШ: трансформація змісту й оновлення методик	319
Руденський Р. Є. Ейдетика як педагогічна технологія розвитку пізнавальної сфери дітей дошкільного віку в умовах інклюзії.....	322
Сафонов І. Я. Компетентнісні задачі як засіб формування предметних компетенцій на уроках геометрії в учнів у циклі базового предметного навчання.....	326
Сергеєнкова О. П. Практико-орієнтовані стратегії психосоціальної підтримки початкової освіти в освітньому просторі	329
Сердюк Т. С. Практичні аспекти впровадження сторителінгу та цифрових технологій у навчанні математики в контексті НУШ.....	332
Сидоренко О. В., Сидоренко Г. В. Український фольклор як першоджерело ідей та образів у сучасному українському підлітковому фентезі (на матеріалі серії І. Волинської та К. Кошечеева «Ірка Хортиця – надніпрянська відьма»)	336
Сисоєнко Н. А., Шамбір Н. В. Гейміфікація без кордонів: як цифрові технології змінюють сучасну освіту	344
Скворцова С. О. Педагогічні стратегії забезпечення наступності між початковою школою та 5-6 класами НУШ	347
Скрипник С. В. Формування ціннісного ставлення до природи у процесі вивчення біології.....	352
Слободенюк Л. І. Психологічні складники формувального оцінювання здобувачів освіти	355
Слотвінська В. Л. Цифрова трансформація початкової освіти: інтеграція інтерактивних платформ та штучного інтелекту в освітній простір НУШ.....	358
Соловей О. В. Розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти на уроках технологій в умовах дистанційної освіти	361
Сотер М. В. Мультисенсорна гра як фасилітатор запам'ятовування іншомовної лексики в ранньому віці	368
Stolna O. M., Mkrtychian O. A. Overcoming socio-psychological barriers in the process of developing an inclusive community within the NUSH (new ukrainian school).....	370
Стребна О. В. Методика роботи з розвитком усного мовлення учнів початкової школи	374
Студенець О. А. Екологічна безпека і сталий розвиток: формування сучасних орієнтирів дошкільників як основа європейських цінностей	379

ЕЙДЕТИКА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

У сучасних умовах розвитку інклюзивної освіти особливої актуальності набуває проблема розвитку пізнавальної сфери здобувачів дошкільної освіти, що зумовлено необхідністю забезпечення доступності освітнього процесу для дітей з різним рівнем когнітивного розвитку. Традиційні підходи до організації навчання не завжди враховують індивідуальні особливості сприймання, запам'ятовування та відтворення інформації, що ускладнює залучення конкретних категорій дітей у навчально-пізнавальну діяльність. У цьому контексті особливого значення набуває пошук ефективних педагогічних технологій, здатних активізувати пізнавальні процеси на основі образного, асоціативного та емоційного компонентів [1].

Ейдетика як педагогічна технологія ґрунтується на використанні образних та асоціативних технік до організації навчально-пізнавальної діяльності та спрямована на цілісний розвиток основних пізнавальних психічних процесів. Її сутність полягає в активізації уяви як провідного механізму свідчення образів, що забезпечує легкість засвоєння інформації; розвитку мислення через встановлення асоціативних зв'язків, узагальнення та перенесення знань у нові ситуації; удосконаленні пам'яті шляхом використання образних і емоційно забарвлених мнемотехнік, що сприяють міцності та довготривалості запам'ятовування. Водночас ейдетика забезпечує розвиток сприймання та відтворення інформації через опору на зорові, слухові та кінестетичні образи, що підвищує точність і повноту відтворення. Істотне значення має вплив на мовлення, яке формується на основі образного мислення, збагаченні словникового запасу, його уточненні та розвиткові зв'язного висловлювання [3]. Така інтеграція пізнавальних процесів визначає ефективність ейдетики як технології, що забезпечує доступність і результативність освітнього процесу в умовах інклюзії.

Ейдетика як педагогічна технологія має значний потенціал для використання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (далі – діти з ООП), оскільки спирається на природні механізми образного сприймання та асоціативного запам'ятовування. Її застосування є доцільним насамперед у роботі з дітьми із затримкою психічного розвитку, порушеннями мовлення, труднощами навчання, а також із дітьми з розладами аутистичного спектра, для яких характерні особливості переробки інформації. Використання яскравих образів, асоціацій, візуалізації та емоційного підкріплення

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

сприяє зниженню когнітивного навантаження, полегшує розуміння навчального матеріалу та забезпечує його більш ефективне засвоєння.

Водночас ейдетика створює умови для індивідуалізації освітнього процесу, оскільки забезпечує можливість адаптувати зміст і способи подання інформації відповідно до можливостей кожної дитини. Ефективності вона набуває у випадках, коли вербально-логічні способи навчання є недостатньо результативними, а провідну роль відіграють наочно-образні та емоційні компоненти пізнання. Завдяки цьому ейдетика може застосовуватися як педагогічний засіб підтримки розвитку пізнавальної сфери дітей з різними освітніми потребами, забезпечуючи їх залучення у спільну пізнавальну діяльність в умовах інклюзії.

Ефективність ейдетики як педагогічної технології забезпечується використанням системи спеціальних прийомів, спрямованих на формування асоціативних зв'язків і активізацію пізнавальних процесів.

Прийом *створення вільних асоціацій* передбачає встановлення індивідуальних зв'язків між новою інформацією та вже наявним досвідом дитини через предметні образи. Його сутність полягає у спонуканні дитини до самостійного добору асоціативних відповідників до запропонованого слова, явища або об'єкта без обмеження варіантів правильності. Це забезпечує активізацію уваги, розвиток гнучкості мислення та формування індивідуальних стратегій запам'ятовування [1]. У практиці роботи з дітьми реалізація цього прийому може відбуватися через запитання типу «На що це схоже?», «Що це тобі нагадує?», «З чим ти це пов'язуєш?». Важливим є прийняття будь-яких відповідей дитини, що створює умови для вільного прояву асоціативного мислення та знижує страх помилки. Застосування прийому створення вільних асоціацій є особливо ефективним у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, оскільки дозволяє враховувати їхній індивідуальний досвід, темп мислення та особливості сприймання інформації, забезпечуючи доступність пізнавальної діяльності.

Прийом *колірних асоціацій* передбачає встановлення зв'язків між навчальною інформацією та певними кольоровими характеристиками, що сприяє її кращому сприйманню, запам'ятовуванню та відтворенню. Його сутність полягає у використанні кольору як додаткового смислового та емоційного маркера, який допомагає дитині структурувати інформацію та створювати стійкі образні уявлення [там само]. У практиці роботи цей прийом реалізується через пропозиції співвіднести поняття, явища або об'єкти з певним кольором (наприклад: «Якого кольору ця буква?», «Який колір має цей настрій?», «Яким кольором можна намалювати звук?»). Важливим є індивідуальний характер таких асоціацій, оскільки одна й та сама інформація може викликати різні кольорові

ТЕНДЕНЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

відповідники у різних дітей. Застосування колірних асоціацій активізує зорове сприймання, підсилює емоційне залучення до пізнавальної діяльності та сприяє формуванню довготривалих зв'язків у пам'яті. Для дітей з особливими освітніми потребами цей прийом є особливо цінним, оскільки дозволяє знизити рівень абстрактності навчального матеріалу та забезпечує додаткову опору на наочність і чуттєвий досвід.

Сутність прийому *тактильних асоціацій* полягає у встановленні асоціативних зв'язків між навчальною інформацією та відчуттями дотику, що виникають під час безпосереднього контакту з предметами або матеріалами різної фактури. Дитина співвідносить поняття, явища або образи з тактильними характеристиками (м'який, твердий, шорсткий, гладкий, холодний, теплий), що сприяє формуванню більш глибоких і стійких уявлень [5]. У практиці це реалізується через використання різноманітних матеріалів (тканини, природні об'єкти, сенсорні поверхні), коли дитина торкається їх і водночас встановлює асоціації з певними образами або поняттями. Тактильна опора забезпечує залучення кінестетичного каналу сприймання, підсилює запам'ятовування та полегшує відтворення інформації.

Сутність прийому *звукових асоціацій* полягає у встановленні асоціативних зв'язків між навчальною інформацією та звуковими образами. Дитина співвідносить слова, явища або об'єкти з певними звуками, ритмами, інтонаціями чи шумами довкілля, що сприяє формуванню стійких слухових уявлень [4]. У практиці реалізується через відтворення або імітацію звуків (природних, побутових, мовленнєвих), ритмічне проговорювання, використання інтонаційних моделей, що супроводжують засвоєння інформації. Такий підхід активізує слухове сприймання, сприяє розвитку мовлення та полегшує запам'ятовування через ритм і звукові повтори. Для дітей з ООП використання звукових асоціацій є важливим, оскільки забезпечує можливість залучити додатковий канал сприймання, підсилити увагу та забезпечити більш доступне засвоєння матеріалу через слухові опори.

Сутність прийому *предметних асоціацій* полягає у встановленні асоціативних зв'язків між навчальною інформацією та конкретними предметами або їх образами, що забезпечує опору на наочно-дійове та наочно-образне мислення дитини. Нові поняття співвідносяться з реальними об'єктами або їх моделями, що полегшує їх розуміння, запам'ятовування та відтворення [5]. У практиці реалізується через використання реальних предметів, іграшок, моделей, карток або їх поєднання, коли дитина встановлює зв'язок між абстрактним змістом і конкретним об'єктом (наприклад, число – предмет, слово – образ, дія – предметна ситуація). Такий підхід забезпечує конкретизацію навчального матеріалу, робить його доступнішим і зрозумілішим. Використання предметних

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

асоціацій є особливо ефективним для здобувачів дошкільної освіти з ООП, оскільки дозволяє зменшити рівень абстрактності, забезпечує опору на безпосередній досвід і сприяє поступовому переходу від конкретного до узагальненого.

Сутність прийому *нюхових і смакових асоціацій* полягає у встановленні асоціативних зв'язків між навчальною інформацією та відчуттями запаху і смаку, що сприяє формуванню яскравих і емоційно забарвлених образів. Дитина співвідносить поняття, явища або об'єкти з характерними нюховими та смаковими відчуттями, що підсилює їх запам'ятовування та полегшує подальше відтворення [4]. У практиці реалізується використанням знайомих для дитини запахів і смаків (фрукти, спеції, продукти харчування), які поєднуються з відповідною інформацією або образами. Такий підхід активізує емоційно-чуттєвий досвід, забезпечує багатоканальне сприймання та сприяє створенню стійких асоціативних зв'язків.

Сутність прийому *асоціацій, викликаних друдлами*, полягає у створенні асоціативних образів на основі інтерпретації незавершених, схематичних або абстрактних зображень (друдлів), що не мають однозначного змістового наповнення. Дитина самостійно «домислює» зображення, надає йому значення, встановлює зв'язки з відомими об'єктами та явищами, що активізує уяву та творче мислення [2]. У ЗДО реалізується пропонуванням дітям графічних фрагментів або умовних зображень із запитаннями типу «На що це схоже?», «Що це може бути?», «Що тут намальовано?». Відсутність єдино правильної відповіді стимулює варіативність мислення, сприяє розвитку гнучкості інтелекту та формуванню здатності до інтерпретації. Застосування друдлів є особливо ефективним у роботі з дітьми з ООП, оскільки дозволяє знизити вимоги до точності відтворення, усунути страх помилки та створити умови для вільного вираження індивідуального досвіду й уявлень.

Сутність прийому *асоціацій з геометричними фігурами* полягає у встановленні асоціативних зв'язків між навчальною інформацією та простими геометричними формами, що виступають узагальненими моделями об'єктів і явищ. Дитина співвідносить предмети, образи або поняття з колом, квадратом, трикутником та іншими фігурами, що сприяє структуруванню інформації та формуванню узагальнених уявлень. У практиці реалізується завданнями на пошук подібності («На яку фігуру схожий предмет?»), конструюванням образів із геометричних елементів, а також використанням схем і умовних позначень. Такий підхід сприяє переходу від конкретно-образного до елементарного логічного мислення, розвитку здатності до аналізу, порівняння та узагальнення. Для дітей з ООП цей прийом є ефективним, оскільки забезпечує чіткість і простоту сприймання, допомагає структурувати навчальний матеріал і формує опору для подальшого засвоєння більш складних понять.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

Отже, сукупність зазначених ейдетичних прийомів забезпечує багатоканальну організацію пізнавальної діяльності, що передбачає одночасне залучення зорового, слухового, тактильного, нюхового та смакового сприймання. Їх поєднання сприяє формуванню стійких асоціативних зв'язків, активізації уяви, розвитку мислення та пам'яті, що в сукупності забезпечує ефективність засвоєння інформації дітьми, зокрема з ООП. В умовах інклюзії така варіативність прийомів дає можливість ураховувати індивідуальні особливості здобувачів дошкільної освіти та забезпечувати доступність навчально-пізнавальної діяльності для кожної дитини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пащенко О. Асоціативне мислення. *Дошкільне виховання*. 2008. № 12. С. 16–17.
2. Пащенко О. Асоціації за друдлами. *Дошкільне виховання*. 2009. № 4. С. 24–25.
3. Пащенко О. Ейдетика – що це? *Дошкільне виховання*. 2008. № 11. С. 16–17.
4. Пащенко О. Звукові, смакові, нюхові асоціації. *Дошкільне виховання*. 2009. № 2. С. 16–17.
5. Пащенко О. Тактильні та предметні асоціації. *Дошкільне виховання*. 2009. № 1. С. 24–25.

Сафонова І. Я.*

**КОМПЕТЕНТІСНІ ЗАДАЧІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА УРОКАХ ГЕОМЕТРІЇ
В УЧНІВ У ЦИКЛІ БАЗОВОГО ПРЕДМЕТНОГО НАВЧАННЯ**

Реалізація концепції Нової української школи передбачає переорієнтацію освітнього процесу з накопичення знань на формування ключових і предметних компетентностей учнів. Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, навчання математики має забезпечувати здатність застосовувати знання для розв'язування практичних задач, інтерпретації результатів і прийняття обґрунтованих рішень. Важливу роль у цьому процесі відіграє геометрія, яка сприяє розвитку просторового мислення, логічної культури та вмінь моделювати реальні ситуації. Водночас практика навчання засвідчує недостатній рівень сформованості в учнів умінь застосовувати геометричні знання у нових ситуаціях, аналізувати умову задачі та обирати ефективні способи розв'язання. У зв'язку з цим актуальним є пошук ефективних методичних інструментів реалізації компетентнісного підходу на уроках геометрії, серед яких важливе місце посідають компетентнісні задачі, використання яких сприяє інтеграції знань і практичної діяльності учнів, розвитку їх пізнавальної активності та здатності застосовувати математичні знання у життєвих ситуаціях.

© Сафонова І. Я.